

Til lovforslag nr. L 95. Betænkning afgivet af Sundhedsudvalget den 18. februar 2004

Betænkning

over

Forslag til lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 16 år

[af indenrigs- og sundhedsministeren (Lars Løkke Rasmussen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 7 ændringsforslag til lovforslaget. Indenrigs- og sundhedsministeren har stillet ændringsforslag nr. 4, 6 og 7, og Kristendemokraterne har stillet ændringsforslag nr. 1-3 og 5.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 26. november 2003 og var til 1. behandling den 11. december 2003. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Sundhedsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og indenrigs- og sundhedsministeren sendte den 5. december 2003 de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 7 spørgsmål til indenrigs- og sundhedsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et flertal i udvalget (S, V, DF, KF og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren stillede ændringsforslag. Flertallet vil ved

2. behandling stemme imod de af KD stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (SF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil ved 2. behandling stemme imod de under nr. 1-5 stillede ændringsforslag og vil stemme for det under nr. 7 stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme hverken for eller imod det under nr. 6 stillede ændringsforslag.

SF's medlem af udvalget mener, at det foreslåede forbud ikke kan stå alene i arbejdet for at sænke forbruget og hæve debutalderen hos de unge – et mål, som SF i øvrigt er helt enig i. SF arbejder generelt for en myndiggørelse af de unge og synes ikke, det er helt uvæsentligt at se dette lovforslag i sammenhæng med den kriminelle lavalder og den seksuelle lavalder, som jo er 15 år. SF mener også, at de unge skal have stemmeret som 15-årige. SF kan derfor ikke acceptere, at unge på 15 år, som i dag kan dømmes efter straffeloven, får forbud mod køb af alkohol og tobak. SF synes derfor, at man måske skulle prøve at anlægge en helhedsbetragtning i forhold til disse ting. SF mener, at det er helt afgørende, at et forbud kombineres med oplysningskampagner målrettet både mod de unge og forældrene. Det er samtidig vigtigt at understrege den helt åbenbare mangel på sammenhæng i regeringens politik på området, når man ser på afgifterne på tobak og alkohol. For nylig trådte de nye, væsentligt lavere afgifter i kraft, og er der en ting, der også har stor betydning for de unges

vaner, så er det prisen. SF's skepsis går altså i retning af, om man reelt når målet med dette middel. Det er vigtigt for SF, at det ikke bliver ren symbolpolitik. Alle ved jo, at et sådant forbud er nemt at omgå for de unge.

Et *andet mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil ved 2. behandling stemme imod de under nr. 1-5 stillede ændringsforslag og vil stemme hverken for eller imod de under nr. 6 og 7 stillede ændringsforslag.

Enhedslistens medlem af udvalget skal anføre, at regeringen og Dansk Folkeparti for ganske nylig har nedsat priserne på alkohol betragteligt ved afgiftssænkningerne. De har åbnet for, at der kunne komme alkoholreklamer på TV 2 – formentlig for at kunne få en højere pris for TV 2 ved et salg. Og nu mener samme regering og Dansk Folkeparti, at man skal regulere unge menneskers forbrug af både tobak og alkohol ved hjælp af forbud. Det virker helt uden sammenhæng.

Enhedslisten er selvfølgelig bekymret over, at der er nogle unge, som ryger og drikker for meget, men tror altså ikke så meget på, at et forbud i den sammenhæng har så stor betydning, når der er tale om forbud for det enkelte menneske.

Enhedslisten mener, at forbud kan have en konsekvens for de firmaer, der gerne vil tjene penge. Derfor vil det være vældig fornuftigt med tiltag, som kan begrænse tilgangen til alkohol og tobak, og tiltag, som begrænser retten til reklamer. På linje med det høringssvar, der er kommet fra Alkoholpolitisk Landsråd, mener Enhedslisten, at det kunne være ganske fornuftigt at skærpe reglerne om markedsføring af alkohol.

Hvis regeringen vil overveje igen at gøre det forbudt at reklamere for alkohol på TV 2, vil Enhedslisten meget gerne støtte et sådant forbud.

Den aggressive markedsføring, der er, og den måde, som nogle synes de skal prøve at få unge ud i et meget voldsomt alkoholforbrug på, synes Enhedslisten absolut ikke er nogen god ting. Hertil kommer så, at hvis man skal have et forbud som foreslået, så skal der også være nogle, der har ressourcer til at kontrollere, om forbudet bliver overholdt.

Enhedslisten mener, at nogle andre muligheder skal prøves for at få de unge til at lade være

med at ryge og drikke så meget. Eksempelvis vil en forbedring af forholdene for børnefamilier være godt. Især skal der gives børnefamilierne mulighed for at arbejde mindre, således at familien har mere tid sammen og også har mere tid til at styrke børnene og give dem det selvværd, der kan være vigtigt for at kunne sige fra over for kammerater og andre.

Enhedslisten mener også, at det er mærkværdigt, at man vil diskutere en aldersgrænse på 16 år, samtidig med at den seksuelle lavalder er på 15 år. Det er lidt svært umiddelbart at forstå, at unge må nyde alle voksenlivets glæder på det seksuelle område, når de er 15 år, men at de ikke er gamle nok til at ryge en cigaret eller drikke et glas vin.

Det giver overhovedet ingen mening, når man ser på den kriminelle lavalder, hvor folk kan sættes i fængsel, når de er over 15 år. Dansk Folkeparti foreslår oven i købet, at børn helt ned til 12 år kan sættes i fængsel – at det kan man godt gøre. Dansk Folkeparti synes ikke, det er noget problem at sætte børn i fængsel, men derimod synes man altså ikke, at de er store nok til, at man kan prøve at lære dem, hvordan de kan omgås alkohol og tobak på en fornuftig måde; dér skal vi indføre et forbud i stedet. Enhedslisten har lidt svært ved at se, at det hænger sammen.

Et *tredje mindretal* i udvalget (KD) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Tjóðveldisflokkurinn, Inuit Ataqatigiit og Simut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (KD):

Til titlen

1) I titlen ændres »16« til: »18«.
[Ændret aldersgrænse]

Til § 1

2) I *stk. 1* ændres »16« til: »18«.

[Ændret aldersgrænse]

Til § 2

3) Aldersangivelsen »16« ændres til: »18«.

[Ændret aldersgrænse]

Af *indenrigs- og sundhedsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af SF og EL):

Ny paragraf

4) Efter § 2 indsættes som ny paragraf:

»§ 01. Tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover må ikke indføres fra andre EU-lande af personer under 16 år. Dette gælder dog ikke for øl.«

[Aldersgrænse for indførsel af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer]

Af et *mindretal* (KD):

Til § 3

5) I *stk. 1* ændres »16« til: »18«.

[Ændret aldersgrænse]

Af *indenrigs- og sundhedsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af SF og EL):

Til § 5

6) Datoen »1. april« ændres til: »1. juli«.

[Ændret ikrafttræden]

Af *indenrigs- og sundhedsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af EL):

Ny paragraf

7) Efter § 5 indsættes som ny paragraf:

»§ 02. Forslag om revision af loven fremsættes for Folketinget senest ved begyndelsen af folketingsåret 2006-07.«

[Revisionsbestemmelse]

Bemærkninger

Til nr. 1-3 og 5

Ændringsforslagene skal erstatte 16-års-grænsen for køb af alkohol og tobak med en 18-års-grænse. En aldersgrænse på 18 år er efter forslagsstillernes opfattelse ønskelig, fordi samfundet ønsker at udsætte de unges debutalder med hensyn til rygning og alkohol. En 18-års-aldersgrænse for detailkøb vil desuden svare bedre til aldersgrænsen for køb af alkohol på serveringssteder. Mange andre europæiske lande har en 18-års-grænse for køb af alkohol. Endelig svarer en 18-års-aldersgrænse bedre til myndighedsalderen.

Til nr. 4

Det foreslås, at aldersgrænsen for indførsel af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer ved indrejse i Danmark fra andre EU-lande er 16 år. Det foreslås dog samtidig, at øl må indføres uanset alder. Dette skal ses i lyset af, at Rådets direktiv 69/169 med senere ændringer (rejsegods-direktivet) ikke indeholder aldersrestriktioner ved indførsel af øl fra andre lande uden for EU. Direktivet indeholder alene en aldersgrænse på 17 år for andre alkoholholdige drikkevarer end øl samt tobaksvarer. Det er opfattelsen, at der ikke bør lægges restriktioner på indførsel fra tredjelande. Det kan dog i den forbindelse nævnes, at stort set samtlige europæiske lande har aldersgrænser for salg af alkohol. F.eks. har Tyskland en 16-års-aldersgrænse for salg af øl og vin og en 18-års-aldersgrænse for salg af spiritus.

Til nr. 6

For at sikre, at alle personer, der er fyldt 16 år, har mulighed for at erhverve sig et legitimationskort med billede hos kommunen senest ved lovens ikrafttrædelse, findes det mest hensigtsmæssigt, at ikrafttrædelsesdatoen udskydes til den 1. juli 2004. Dette hænger bl.a. sammen med, at opgaven med trykning af legitimationskort skal i EU-udbud.

Til nr. 7

For at vurdere, om loven har haft den ønskede effekt på de unges forbrug af tobak og alkohol, foreslås det, at loven tages op til revision senest ved begyndelsen af folketingsåret 2006-07.

Hans Andersen (V) Ester Larsen (V) Preben Rudiengaard (V) Jørgen Winther (V) nfmnd.
Birthe Skaarup (DF) fmd. Anita Knakkegaard (DF) Else Theill Sørensen (KF)
Pia Christmas-Møller (KF) Tove Videbæk (KD) Jette Bergenholz Bautrup (S)
Lars Kramer Mikkelsen (S) Lone Møller (S) René Skau Björnsson (S)
Sophie Hæstorp Andersen (S) Line Barfod (EL) Kamal Qureshi (SF) Naser Khader (RV)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	55*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 95

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra indenrigs- og sundhedsministeren
2	Spm. 1 om økonomien i forbindelse med udstedelsen af legitimationskortene, til indenrigs- og sundhedsministeren
3	Spm. 2, om ministeren overvejer at komme med forslag til revisionsparagraf, til indenrigs- og sundhedsministeren Spm. 3, om unge skal tilbydes hjælp til rygestop, til indenrigs- og sundhedsministeren
4	Spm. 4 om redegørelse for, hvilke konkrete tiltag der påtænkes iværksat for at overvåge, at lovgivningen overholdes, til indenrigs- og sundhedsministeren Spm. 5 om, hvilke initiativer der påtænkes iværksat vedrørende markedsføring af alkohol, til indenrigs- og sundhedsministeren Spm. 6 om forbud mod salg af alkoholsodavand, til indenrigs- og sundhedsministeren
5	Spm. 7 om andre muligheder for at få et legitimationskort end den mulighed, der foreslås i lovforslaget, til indenrigs- og sundhedsministeren
6	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
7	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
8	Svar på spm. 1 om økonomien i forbindelse med udstedelsen af legitimationskortene, fra indenrigs- og sundhedsministeren
9	Svar på spm. 2, om ministeren overvejer at komme med forslag til revisionsparagraf, fra indenrigs- og sundhedsministeren Svar på spm. 3, om unge skal tilbydes hjælp til rygestop, fra indenrigs- og sundhedsministeren
10	Svar på spm. 4 om redegørelse for, hvilke konkrete tiltag der påtænkes iværksat for at overvåge, at lovgivningen overholdes, fra indenrigs- og sundhedsministeren Svar på spm. 5 om, hvilke initiativer der påtænkes iværksat vedrørende markedsføring af alkohol, fra indenrigs- og sundhedsministeren Svar på spm. 6 om forbud mod salg af alkoholsodavand, fra indenrigs- og sundhedsministeren
11	Svar på spm. 7 om andre muligheder for at få et legitimationskort end den mulighed, der foreslås i lovforslaget, fra indenrigs- og sundhedsministeren
12	Ændringsforslag, fra indenrigs- og sundhedsministeren
13	1. udkast til betænkning
14	2. udkast til betænkning